Akidede Sünnetin Yeri

İmam Suyuti

Fihrist

Kısaca İmam Suyuti'nin Hayatı

Nesebi:

Abdurrahman b. Ebi Bekr b. Muhammed b. Sabık el-Hudayri el-Esyuti. Lakabı Celaluddin, künyesi Ebu'l-Fadl'dır. Nibeti el-Hudayri ve el-Esyuti şeklindedir. El-Esyuti şeklindeki nisbeti babası ve dedelerinin Kahire'ye gelmeden önce doğup yaşadıkları şehir Asyut'a nisbetledir.

Doğumu:

Suyuti, Kahire'de 849/1445 yılı receb ayının başında doğdu. Küçüklüğünden itabaren eğitimi ile babası ilgilendi. Kur'an-ı Kerim'i, Tahrim suresine kadar hıfzetti. Hıfzını henüz tamamlamadan beş yaşlarında babasını kaybetti.

Suyuti Kendini Anlatıyor

İmam Suyuti, Husnu'l Muhadara adlı kitabında[1] kendisini tanıtır ve şöyle der:
Abdurrahman b. Kemal Ebibekir b. Muhammed b. Sabıkiddin b. el-Fahr Osman b. Nasıriddin Muhammed b. Seyfiddin Hıdır b. Necmiddin Ebi's-Salah Eyyub b. Nasırıddin Muhammed b. eş-Şeyh Humamiddin el-Hudayri el-Esuyuti...
Büyük dedem Humamuddin hakikat ehli, tarikat şeyhi bir zattı... Ondan sonraki dedelerim ise ileri gelen ve idari mekanizmalarda bulunan insanlardı. Büyük dedelerimden biri yaşadığı şehirde kadılık, diğer biri de muhtesiblik yaptı.[2] Birisi de Emir Şeyhun ile yakın dostluğu olan bir tüccardı. Bu dedem Asyut'ta bir medrese inşa ettirmiş ve buna çeşitli vakıflar bağışlamıştı. Dedelerimden biri de çok zengin bir zat idi. Fakat büyüklerim içinde babamdan başka, hakkıyla ilme hizmet eden birini bilmiyorum...
Hudayri şeklindeki nisbetimize gelince; bildiğim kadarıyla bu, Bağdat'ta bir mahalle olan Hudayriye'ye nisbetlesöylenmiştir.
Kendisine güvendiğim bir zattan duyduğuma göre, rahmetli babam şöyle demiş: "Büyük dedem arap değildiveya doğulu biriydi" Fakat zahir olan Hudayri nibetinin yukarıda ismi geçen BAğdat'taki mahalleye nisbet olduğudur.
849/1445 yılı recep ayı başında, pazar gecesi akşamdan sonra doğmuşum. Babam hayattayken Hüseyni kabristanlığı çevresindeki evliyaullahın büyüklerinden olan Şeyh Muhammed Meczub'a götürüldüm. Bana hayır duada bulundu.
Yetim olarak büyüdüm. Sekiz yaşıma gelmeden Kur'an'a hıfzeim. Sonra bazı hocalardan Umde'yi, Minhacu'l-Fıkh ve'l-Usul'u, İbnu Malik'in Elfiyye'sini ezberledim. 864/1460 yılı aşlarından itibaren de diğer ilimlerle iştigal etmeye başladım. Fıkıh ve nahiv bilgilerini bazı hocalarımdan aldım. Zamanının büyük miras alimi allame şeyh Şihabuddin eş-Şarmesahi'den feraiz bilgilerini öğrendim. 100 yaşının üzerinde olduğu söyleniyordu. Yine de doğrusunu Allah bilir (c.c.). Ona Mecmu'a olan şerhini kıraat ettim. 866/1462 yılı başlarında da yine hadisi bulamadım. Gözümden kaçmıştır deyip bir ikinci kez, bir üçüncü kez daha baktım fakat hadisi bu eserde bir türlü bulamadım. Hadise İbnu Kani'in Me'cumu's Sahabe'sinde rastladım. Hocama gelip durumu bildirdim. Benden bunu duymasıyla yetinerek kendi nüshasını aldı. İbnu Mace ifadesinin üzerine iptal çizgisi çekti ve haşiyede onun yerine İbnu Kani ibaresini ekledi. Hocamın sırf benim sözümle kitabında değişikliğe gitmesi benim gözümde büyük bir olaydı. Bunu hocamın kalbimdeki büyüklüğüne, benim nefsimin de acziyetine bağladım ve sordum:
-Sabrediverseydiniz! Belki eski kanatinize dönersiniz? Şöyle cevap verdi:
-Hayır. Ben "İbnu Mace rivayet etmiştir" derken Burhan Halebi'nin sözüne uymuştum.
Vefat edinceye dek hocamdan ayrılmadım.

Hocamın alleme, alimlerin alimi Muhyiddin Kafiyeci'nin yanında da ondört yıl bulundum. Ondan tefsir, usul, arapça, meani ve başka ilimler aldım. Sonunda bana geniş çaplı bir icazet yazdı.
Şeyh Seyfuddin el-Hanefi'nin yanında da Keşşaf, Tevhid ve ona olan haşiyesi, Telhisu'l Miftah ve Azud derslerine katıldım.
Eer yazmaya ise 866/1462 yılında başladım. (İptal için) suyla yıkadıklarım ve yarıda bıraktıklarım hariç, eserlerim bugüne dek 300 kitaba ulaştı.
Hamd olsun, Şam, Hicaz, Yemen, Hind ve Tekrur (Sudan) bölgelerine yolculuklarda bulundum.
Haccettiğim zaman zemzem suyunu bazı niyetlerle içtim. Bu niyetlerimden ikisi şu idi: Fıkıhta Şeyh Seracuddin el-Bulkini'nin seviyesine ulaşayım. Hadiste de İbnu Hacer'in mertebesinevarayım.
871/1466 yılı başlarından itibaren de fetva vermeye başladım. 872/1467 yılı başlarında da hadis imla meclisi tertip arapça eğitimi vermem için icazet aldım.
İşte bu yıl ilk telifim olan Şerhu'l İstiaze ve'l Besmele'yi kaleme aldım. Hocamız Şeyhulislam Alemuddin el-Bulkini'ye eseri incelettim. Esere bir de takriz yazdı. Vefat edinceye kadar fıkıh ilminde ondan istifade ettim.
Daha sonra oğlunun yanında bulundum. Babasının eseri olan Tedrib'i başından "vekalet" bahsine kadar ona kıraat ettim. Havi-i Sağir'i başından "adet" kısmına dek, Minhac'ı başından "zekat" bahsine dek, Tenbih'i başından "zekat" bahsinin yakınlarına dek, Ravza'dan "babu'l kada"nın bir kısmını, Zerkeşi'nin Tekmiletü Şerhi'l Minhac'ından "ihyau'l mevat" bahsinden "vesaya" kısmına kadar veya ona yakın bir yere kadar olan kısmı kendisinden dinledim. 876/1471 yılında ders ve fetva vermem hususunda bana icazet verdi ve hoca olarak ders verirken dersimde de hazır bulundu.
878/1473 yılında vefat edince Şeyhulilam Şerefuddin el-Münavi'nin yanına gittim. Minhac'ın bir kısmını ona kıraat ettim. Katılamadığım birkaç meclis hariç bu kitabı Taksim'de ondan dinledim. Şerhu'l-Behce ve ona olan kendi haşiyesi ile Beydavi Tefsiri'nden bazı kısımları ders olarak ondan dinledim.
Hadis ve arapça için de hocamız imam allame Takıyuddin eş-Şibli el-Hanefi'nin yanına gittim. Dört yıl onun eğitiminde bulundum. Arapça ile ilgili eserlerim olan İbnu Malik'in Elfiyye'sine olan şerhime ve Cemu'l Cevami'e takriz yazdı. Pekçok kez beni gerek eliyle (işaret ederek) ve gerekse diliyle ifade ederek ilimde ne kadar olduğumu başkalarına gösterdiler. Bİr hadisle ilgili olarak ta benim görüşüme İsra4ya dair hadisini İbnu Mace'nin rivayet ettiğini belirtmişti. Ben bu hadisin senedini de bulmak istedim. İbnu Mace'yi bulunduğu yeri tesbit iin açtım fakat bulamadım; kitabı tekrar baştan sona gözden geçirdim.
Yedi ilimde derin bilgiye mazhar oldum: Tefsir, hadis, fıkıh, nahv, meani, beyan, bedii. Bunlarda yetişmem arapların ve ediblerin usulünce idi. Yoksaarap olmayanların ve felsefecilerin metodları üzere değildi. kanaatıma göre mütalaa ettiğim bazı nakil ilimleri ile fıkıh hariç bu yedi ilimde, bırakın başkalarını hocalarım daha benim kadar geniş bilgiye sahib değildi. Fıkha gelince, aynı şeyi bu ilim için de söyleyemiyorum. Çünkü hocam bu ilimde daha ileri ve daha çok dirayet sahibi idi.
Bu yedi ilim dalından daha az seviyede usul-ü fıkh, cedel, tasrif'de de mütaalalarım oldu. Bunlardan daha az seviyede de kompozisyon, risale yazma ve feraiz eğitimim oldu. Daha az seviyede de bir hocadan olmaksızın kıraat bilgisi öğrendim. Bunlardan daha az olarak ta tıb bilgisi tahsil ettim.
Matematiğe gelince; bu ilim bana en zor gelen ve kafama girmeyen şeydir. Matematikle ilgili bir meseleye baktığımda sanki bir ağı taşıyormuşum gibi gelir. Fakat Allah'a (c.c.) hamdolsun şimdi bende ictihad etmekle ilgili alet ilimleri tamam olmuştur. Bunları Allah'ın (c.c.) nimetini anmak için zikrediyorum. Yoksa övünmek için veya övünerek kazanılacak bir dünyalığı elde etmek için anlatmıyorum. Çünkü kervangöçtü, yaşlılık başladı ve ömrün en güzel demleri geride kaldı.

İstesem herhangi meseleyle ilgili, bu hususta sarf edilen sözleri, nakli ve kıyasi delilleri, bu görüşleri ikmal eden hususları, bunların hilafına olan delillele bu delillerin cevaplarını, bu meseledeki mezhepler arasındaki farklılıkları birbirleriyle muvazeneli şekilde bir eserle ortaya koyabilirim. Bu elbette benim kudretimden olacak bir hadisi değildir. Ancak Allah'ın (c.c.) lütfundandır. Kuvvet ve güc Allah'a (c.c.) aittir. O ne dilerse olur. Kuvvet ancak O'na aittir.
Talebeliğimin ilk yıllarında mantık ilmiyle ilgili bir şeyler okudum. Daha sonra Allah (c.c.) kalbime ondan hoşlanmama duygusunu yerletirdi. Hem İbnu's Salah'ın da mantığın haram olduğuna dair fetvasını da duyunca[3] bu ilmi bıraktım. Allah da (c.c.) onun yerine bane ne şerefli ilim olan hadis ilmini nasib etti.
Sema ve icazet suretiyle rivayet aldığım hocalarıma gelince bunlar pek çoktur. Onları Mucem'de biraraya getirdim. Sayıları yüzelli civarındadır. Daha önemlisiyle yani dirayetle ilgili limleri kıraat ettiğimden dolayı hadis dinlemeye fazla vakit ayıramadım.
İmam Suyuti daha sona uzun uzadıya eserlerinin isimlerini zikreder. Biz bu kitapları Husnu'l Maksad fi Ameli'l Mevlid adlı eserdeki etüdde zikrettik.

---

[1] Husnu'l Muhadara, (thk. Muhammed Ebu'l Fadl İbrahim), 1/335-339. Muhakkıkin bu alıntısı, kitabın içinde olduğu gibi buradada pek çok matbaa hatasıyla doludur. Ayrıca atlanan bazı yerler de vardır. Biz bunları Husnu'l Muharada'dan tamamladık.

[2] Muhtesib: Zabıta amiri.

[3] İbnu's Salah mantıkla ilgili olarak şöyle der: "Mantığa gelince, felefece giriş mahiyetindedir. (Felsefe şer olduğundan) şerre giriş de şer hükmündedir. Onu öğretmek ve öğrenmek Şari'in mübah kıldığı konulardan değildir. Sahabeden, tabiundan, müctehid imamlardan, selef-i salihindenve kendilerine uyulan din imamlarından, önderlerden ve üyük zevattan hiçbir kimse bu ilmi mübah görmemiştir. Allah (c.c.) tüm müminleri mantık'ın çirkinlik ve habasetinden korumuş vepisliklerinden temizlemiştir" (Feteva İbni's Salahthk. Abdul mu'ti Emin Kal'aci,s.71)

Suyuti'nin Dönemi

Üstad Abdulkadir Ata Esraru Tertibi'l Kur'an'ın önsözündeki etüdde Suyuti'nin dönemini anlatırken, özün başında şöyle der: Memun'un halife olduğu dönemden itibaren, onun önderliğindeki sapık mutezili fikirler ve Kur'an'ın mahluk olduğu sözünün musallat olmasıyla, Abbasi hilafet güneşi bulutlarla kaplanmış ve islam alemi çetin sıkıntılar yaşamıştır. Daha sonra bu bulutlar konfor ve toplumdaki laçkalık, dinivicdan duygusunun donması ve de birbiriyle çatışan çeşitli kültürlerin aralırandaki mücadele sebebiyle iyice kesifleşmiştir. Bu akımlar islam topraklarını kendilerine meydan seçmişlerdi. Neticede durum Abbasi Devletinin yıkılmasına ve bu mücadelenin açık ve net bir şekilde Mısır ve Mağrip'de Fatımi halifeliği adıyla çirkinbir şekilde ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Fatımilerin liderleri kendilerinin Fatımatu'z-Zehra'nın (r.a.) torunları olduğunu söyleyip, dinin sırları ilmi adını verdikleri felsefeyle karışmış yeni ber düşünce akımını müslümanlara zorla öğrettiler. Bu işin üstadlığını da yahudi propagandacısı Yakub bin Keles'e verdiler. mısır görünürdeki bu iki anarşi sebebinden çok çekti. Hurafelerin yayılmasıyla insanların kalplerindeki inançlar sarsıldı. Hatta Şam kadılarından bir tanesi, "bir öküzün son derece aç olduğunu haykırdığını ve Allah'ın (c.c.) rızasının insanlara hulul ettiğini ilan ettiğini gördüğünü" kaydetmiştir.
Fatımi hilafeti arkasında yıkıntılar, hurafeler, Hakim bin Emrillah'ın vehimli düşüncelerini, karışık yahudi fikirlerini bırakarak gitti. Bu yahudi fikirler de Karmatişii düşüncelerle mecz oldu. İslam diyarında bazı cahil akıllarda bu düşüncenin sıçrantıları hala vardır.
Durum bu minval üzere olunca irfansız Memluk kölelerinin asyanın uzak yerlerinden gelip Mısır'da idareyi ele almaları tabii olmuştu. Memluklular dağ mıntıkalarında oranın şartlarında yetişmiş at üzerinde yaşayan kahraman insanlardı. Köleliğin ve ezilmişliğin sıkıntılarını yaşıyorlardı. Kahramanlıklarını ise islam için canla başla gayret etme ve Tatarları kendi bölgelerinden uzak tutmakla sarfettiler.

Fakat Memluklular Devleti Mısır'da çelişkilerle doluydu. Emirler bir taraftan Huseyniye mahallesinde anormal cinsi ilişkide bulunan sapık gençlere karşı şiddetle mücadele uyguluyorlar, diğer taraftan da şarkı söyliyenlerden vergi alıyorlardı. Bir nevi kavatlık yapıyor gibiydiler. Bununla beraber, medrese, dergah, sınırlarda han yapmaya, kütüphane inşasına, alimlerin konumunu yükseltmeye, onları baş makamlara getirmeye kendilerinden öncekiler olan Eyyubilerve Fatımilerden daha çok önem verdiler.
Allah Teala'nın (c.c.) arzu ettiği ve mahlukat için koyduğu sünnet üzere siyasi çöküş ve İslama düşmanlıklar söz konusu olurken, bir taraftan da her konuda eserler veren pek çok müellifler, alimler, hadis hafızları, tarihçiler yetişti. Bunlar pekçok ilimle ilgli çok iyi eserler verebilen kimselerdi. Bunlardan bazıları şunlardır: İbnu Hacer el-Askalani, Bedruddin el-Ayni, es-Sehavi, el-Burhan el-Bukai, es-Serrac el-Bulkini, Şeyh Zekeriya el-Ensari, İbnu Haldun, Celaluddin Abdurrahman es-Suyuti. Suyuti ise bir takım asıl ve furu' ilimlerde ilim, tahkik, fıkıh ve ictihad yönüyle zamanının önde gelen kimselerinden bir tanisidir.

Alimlerin Suyuti'ye Övgüleri

İbnu'l-'İmad el-Hanbeli'nin övgüsü:
"-Hadisleri senediyle rivayet eden, muhakkik, müdakik, kıymatle ve faydalı eserler sahibi... İlahi kudrete inanan bir insan için ciddi bir şekilde yazılıp hazırlanan eserlerinin çokluğu keramet olarak yeter."[1]
İmama Şevkani'nin övgüsü:
"-Kur'an ve sünnet hususunda büyük bir imam. İctihada yönelik ilimleri tam olarak kat be kat kuşatmış, bunlardan ortaya çıkan ilimleri de bilen bir insan"[2]
Yine onun için şöyle der:
"-Tüm ilimlerde zirveye çıktı, akranlarını geçti ve adı yayılıp şöhreti duyuldu. Hadiste el-Camiu's Sağir ve el-Cami'l Kebir gibi eserler, tefsirde ed-Dürrü'l Mensur, el-İtkan fi Ulumi'l Kur'an gibi eserer yazdı. Her daldaki eserleri makbuldür. Kendisi tüm bölgelerde güneş gibi olmuştur"[3]

[1] Şezeratu'z Zeheb: 8/51.
[2] İrşadu'l Fuhul s.254.
[3] El-Bedru't Tali', s. 328-329.

İmam Suyuti'nin Vefatı

Pekçok eserine baktığımızda, gerçekten kendimizi, yaptığı işi ciddi ve iyiyapan çeşitli ilim dallarına sahip olan, hıfz ve ilim yönüyle yükse tepelerden bir zirvenin önünde buluruz.
911/1505, Cumadul ula ayının ondokuzu, cuma gecesi temiz ruhunu sahibine teslim etti. Kursun kalesine defnedildi. Burası Kahire dışında Babu'l Kırafe'dedir. Her an kendilerinden ilim içmete olduğumuz bizlere bırakmış olduğu mirasıyla, aramızda yaşamaya devam etmektedir.
Allah Teala (c.c.) Suyuti'ye rahmet eylesin. Kıyamette amellerini defterinekoysunve bizi de onun vesilesiyle mükafatlandırsın. son sözümüz, alemlerin rabbı olan Allah'a (c.c.) hamdetmek ve peygamberlerin en şereflisine salut-u selam getirmektir.

Kitab ve Tahkikinde Takip Edilen Yol

Kitap, adından da anlaşıldığı gibi, Rasulullah'ın (s.a.v.) sünneti olarak bize gelen haberlerin delil oluşu hususunda şüphe uyandıranlara karşı bir reddiyedir. Suyuti bu görüşe karşı kur'an ve sünnette varid olan naslarla delil getirmekte; meseleyi kolay ve anlaşılır bir uslupta ele

almaktadır. Sözlerini kendinden önce geçen büyük alimlere nisbet etmektedir. İmam Beyhaki'nin İmam Şafii'den naklettiği haberleri zikretmesi gibi. Okuyunca göreceğiniz gibi eser konusunda ve ilmi değeri itibarıyla gayet kaliteli bir eser olmuştur.
Bu eser bundan önce pekçok kez basılmıştır fakat hemen hemen tamamında imi bir tahkik veya ta'lik, Kur'an ayetlerinin ve hadis-i şeriflerin tahrici yapılmamıştır. Bu sebeple biz eserin tahkikinde aşağıdaki yolu takip ettik:
1- Kitabın ibarelerini Daru'l Kütübi'l Mısriyye'de, hadis bölümünde 2169 no ile bulunan yazma nüsha ile matbu nüshadaki yanlışları da düzelttik.
2- konuları birbirinden ayırmak için ara başlıklar attık.
3- Kur'an ayetlerini tahric edip, geçtikleri yerleri belirttik.
4- Hadis-i şeriflerin hadis kitaplarında geçtiği yerlere temas ettik.
5- Kitapta ismi geçen bazı zevatın kim olduklarını açıkladık.
6- Kitabın başına da Suyuti ile ilgili kısa bir etüd koyduk.
Allah Teala'dan (c.c.) niyaz ediyorum; bu ameli kendi rızası için yapılmış, O'nun rızasını tahsil için uğraşılmış ve O'nun kerem ve lütfunu isteyerek gayret edilmiş olarak kabul buyursun. Allah Teala'dan (c.c.) bu eserle her zaman ve her yerde müslümanları faydalandıracağını ümid ediyorum. İçinde hayır ve doğruluk buluan şeye muvaffak kılan Allah'tır (c.c.).

Mustafa Abdulkadir Ata
Ehram: 29, Zilhicce: 1406
3, Eylül, 1986

Giriş

Bismillahirrahmanirrahim

Allah'a hamdolsun (c.c.). O'na güveniyorum. Selam da O'nun seçkin kullarına olsun. Allah (c.c.) size merhamet etsin, şunu biliniz ki: Bazı ilimler vardır ilaç gibidir. Bazı görüşler de vardır ki abdethane gibidir, ancak zaruret anında zikredilir.
Allah'a (c.c.) hamd olsun ki, uzun zamandır mevcut olmayan fakat şimdilerde (kötü) kokusu yayılan bir görüş var. O da şu:
Bir rafizi zındığı sözünde ileri giderek sünnet-i nemeviyye ve rivayet edilen hadislerle amel edilemiyeceğini, sadece kur'an'ın delil olacağını söylemiştir. Allah Teala (c.c.), hadisi şeriflerin aliliğini ve şerefini arttırsın.
Bu kişi sözüne delil olarak taşu hadisi getirmiştir:
"Size benden bir hadis geldiğinde bunu Kur'an'a arzedin. Eğer bu hadisle ilgili Kur'an'da bir asıl buluyorsanız hadisi alın, bulamıyorsanız onu reddedin"[1]
Bu rafiziden bu hadisi ben de bu şekilde işittim. Başkaları da şitti. Bazıları oralı olmadı. Bazıları da bu sözün aslını feslini ve nereden çıktığını bilmiyor.
Ben bu sözün aslını ve batıl olduğunu insanlara çıklamak istedim. Çünkü bu, toplumu helaka götürecek en büyük sebeplerden bir tanesidir.

[1] Hadis mevzudur. Ukayli ahih isnadı yoktur der. Sağani de mevzudur der. Bkz. Şevkani, el-Fevaidu'l Mecmua, 278, 291;
el Mekasidu'l Hasene: 36; Temyizu't Tayyib mine'l Habis: 13;
Keşfu'l Hafa, h. no: 220; Tezkiretu'l Mevzuat: 28; Şafii er-Risale: 224;
Lisanu'l Mizan: 1/455; Avnu'l Ma'bud: 4/329;
Mecmeu'z Zevaid: 1/70; İbnu Hazm, el-İhkam: 1/76;
Darekutni Sünen: 4/208; Ehaisu'l Kussas: 51;
el-Kermi el-Fevaidu'l Mevdua no: 152;

İbnu'l Cevzi el-Mevduat: 1/257-8;
Muhtasaru'l Mekasidi'l Hasene, h. no: 53;
Beyhaki Delailu'n Nübüvve: 1/27.

Hadisin Delil Oluşunu İnkar Edenin Durumu

Allah (c.c.) size merhamet etsin. Şunu bilesiniz ki, usul ilminde maruf olan şartları taşıyan kavli olsun fiili olsun hadisler hüccettir. Rasulullah'ın (s.a.v.) bu hadislerini inkar edenkimse küfre girer ve İslam dairesinden çıkar, yahudilerle, hristiyanlarla veyahutta Allah'ın (c.c.) murad ettiği diğer kafir fırkalarla beraber haşrolunur.
İmam Şafii (r.a.)[1] birgün bir hadis rivayet eder ve "sahihtir" der. Birisi:
-Ey Ebu abdillah! Sen de aynı kanaatta mısın? diye laf edince, bozuluk ve şöyle der:
-Ey adam! Sen beni hiç hristiyan olark gördün mü? Bana kiliseden çıkarken rastladın mı? Belimde hristiyan uşağı gördün mü? Rasulullah'tan (s.a.v.) hadis rivayet edeceğim hem de aynı görüşte olmayacağım ha![2]

---

[1] Muhammed b. İdris b. el-Abbas b. Osman b. Şafi' el-Haşimi el-Kureşi ef Muttalibi, Ebu Abdillah. Dört ehl-i sünnet mezhebinden birisinin imamı. Şafiilerin hepsi ona nisbet edilir. Müberred şöyle der: "İmam Şafii insanların en şairi, edibi ve fıkıh ile Kur'an'ı en iyi bileniydi" İmam Ahmed de şöyle söyler" Elinde kağıt kalem olan herkes üzerinde İmam Şafii'nin hakkı vardır" Çok zeki idi. Pek çok eseri vardır. En meşhuru fıkha dair olan el Umm'dur. Müsned, Ahkamu'l Kur'an, es-Sünen, er-Risale, İhtilafu'l Hadis, Edebu'l Kadı, Fedailu Kureyş eserlerinden bazılarıdır. 204/819 yılında Mısır'da vefat etti.
Bkz. Tezkiretu'l Huffaz: 1/329; Tehzibu't Tehzib: 9/25;
el Velayat: 1/447; İşradu'l Erib: 6/367-398; ⁄ayetu'n Nihaye: 2/95;
Sıfatu's Safve: 2/140; Tarihu Bağdad: 2/56-73;
Hılyetu'l Evliya: 9/63; Nüzhetu'l Celis: 2/135;
Tarihu'l Hamis: 2/335; Tabakatu'l Hanabile: 1/280-284;
Tabakutu'ş Şafiyye: 1/185; el-Bidaye ve'n Nihaye: 0/251;
el-A'lam: 6/27.
[2] Hılyetu'l Evliya: 9/106.

Zındıkların ve Rafızilerden İyice Haddi Aşanların Görüşleri

Bu fasid görüşün aslı şuraya dayanır: Zındıklar ve rafızilerden[1] ipin ucunu iyece kaçıranlardan bir grup, sünnetin delil olarak kullanılmasını inkar etmiş ve sadece Kur'an'la yetinmeyi iddia etmişlerdir. Onların bunu söylemelerindeki gayeleri farklı farklıdır:
Bazıları nübüvvetin Ali'nin hakkı olduğuna, Cibril aleyhisselamın peygamberlerin (s.a.v.) gelişinde hata ettiğine ininmaktadırlar. Allah Teala (c.c.) zalimlerin söylediklerinden çok beri ve yücedir.
Bunlardan bazıları da Rasulullah'ın (s.a.v.) nübüvvetini kabu etmekte fakat şunu da söylemektedirler: "Halifelik Ali'nin hakkı idi" Sahabe-i Kiram (r.a.) Ali (r.a.) yerine Ebubekir'e (r.a.) halifeliği tevdi edince, aklı bozuk bu kimseler (Alah'ın (c.c.) laneti üzerlerine olsun), "zulmettiler, halifeliği hakkı olana değil de hakkı olmayana verdiler"diye ashaba "kafirdir" dediler. Allah (c.c.) onlara lanetetsin. Ali'yi (r.a.) de hakkını aramadı diye küfre nisbet ettiler. Bu görüşlerin üzerine de tüm hadisleri reddetmeyi bina ettiler. Çünkü onların iddialarına göre bunlar kafir olan birtopluluğun rivayetleriir.
İnna lillah ve inna ileyhi raci'un.
Esasında zaruret hasıl olmasıydı, insanların birkaç asırdır ondan uzak ve rahat durduğu bu görüşün aslını anlatmayı helal görmüyordum. bu görüşte olanlar dört imam zamanı ve onlardan sonraki zamanlarda çok olarak bulunuyordu ve dört imam ve onların ashabı derslerinde, münazaralarında ve eserlerinde bu görüş sahiplerini reddetmeye genişçe yer

veriyorlardı. Ben inşaallah onların delillerinden bir deet sunacağım. Muvaffak kılacak olan ise Allah'tır (c.c.)

---

[1] Zındık: Allah'a (c.c.) ve aheret gününe inanmayıp, müminlerin arasına girip onların inançlarını sarsan kimse. Rafızi: Rasulullah'tan (s.a.v.) sonra Ali'yi en üstün görenler, imametin onun hakkı olduğunu iddia edenler. Bu açıklamalar Lokman es-Silefi, İhtimamu'l Muhaddisin b. Nakdi'l Hadis, 45-6'dan alındı.

İmam Şafi'nin Sünnete Bakışı

İmam Şafii (r.a.) Risale'sinde şöyle der: Beyhaki de[1] onun sözünü Medhal'inde[2] nakleder:
Allah Teala (c.c.), İslam dini, farzlar ve Kur'an'la ilgli olarak Rasulünü (s.a.v.) öyle bir yere koymuştur ki; onu, farz kıldığı taatlar ile haram kıldığı masiyetlerin kendisiyle bilindiği bir meşale olarak insanlara gönderdiğini açıklamıştır. Ayrıca kendisine imanla Rasulüne (s.a.v.) imanı beraberce zikrederek Rasulullah'ın faziletini beyan etmiştir.
Allah Tebareke ve Teala (c.c.) bunu şöyle ferman ediyor:
"Allah'a, peygamberine ve indirdiğimiz kur'an'a iman ediniz. Allah bütün yaptıklarınızdan haberdardır"
(Teğabun: 64/8)
Yine Allah Teala (c.c.) şöyle buyuruyor:
"Muhakkak mü'minler onlardır ki, Allah'a ve Rasulüne iman etmişlerdir ve onun maiyetinde ictimai bir işle meşgul bulundukları zaman da ondan izin istemedikçe bırakıp gitmezler" (Nur: 24/62)
Allah Teala (c.c.) bu ayette, onun dışında kalan hususların kendisine tabi olduğu imamın, başlangıçta tam olmasını Allah'a (c.c.) ve Rasulune (s.a.v.) beraberce inanma şartına bağlamıştır.
İmam Şafii şunu da söyler:
Allah Teala (c.c.) insanlara kendi vahyine ve Rasulünün (s.a.v.) sünnetine uymayı farz kılmıştır. Nitekim Kur'an'da şöyle buyurmaktadır:
"Her ne kadar daha önce açık bir sapıklık içinde bulunuyorlar idiyse de, içlerinden,kendilerine Allah'ın ayetlerini okuyan, (kötülüklerden ve inkardan) temizleyen, kendilerine Kitap ve hikmeti öğreten bir peygamber göndermekle Allah, müminlere büyük bir lütufta bulunmuştur" (Al-i İmran: 3/164)
Allah Teala (c.c.) başka ayetlerde de kitap ve hikmeti bir aarada zikreder. Bu hususta İmam Şafii şöyle diyor:
Allah Teala (c.c.) (ayette) kitabı zikretmiştir. Bu Kur'an-ı Kerim'dir. Hikmeti de zikretmiştir. Kur'an bilgisini beğendiğim bir kimseden bununla ilgili olarak şöyle dediğini duydum:
"Hikmet, Rasulullah'ın (s.a.v.)sünnetidir"
Allah Teala (c.c.) bir ayette de şöyle buyurmaktadır:
"Ey iman edenler! Allah Teala'ya itaat ediniz ve peygambere de, sizden olan emir sahiplerine de itaatta bulununuz. Sonra birşey hakkında ihtilafa düşerseniz, onu Allah Teala'ya ve peygamberine arz ediniz"
(Nisa: 4/59)
İlim ehlinden bazılar bu ayette geçen "emir sahipleri"nden muradın Rasulullah'ın (s.a.v.) gönderdiği seriyyelerin komutanları olduğunusöylemişlerdir. "İhtilafa düşerseniz"in manası da -yine de Allah Teala (c.c.) en iyisini bilir- birşeyde anlaşmazlığa düşerseniz demektir. İhtilafa düşerseniz diye kastedilenler de seriyyeye katılanlar ve itaat etmekle emrolundukları komutanlarıdır" Onu Allah Teala'ya ve peygamberine arz ediniz" kavlinden murad, Allah'ın (c.c.) ve Rasulu'nun (s.a.v.) sözüne bakın demektir. Yine de burada kastedilene en iyi Allah bilir (c.c.).
İmam Şafii bunları söyledikten sonra açıklamalarına devam etmiş, sonra şöyle demiştir:

Allah Teala (c.c.) onlara, Rasulüne itaatın kendisine itaat demek olduğunu bildirmiş ve şöyle buyurmuştur:
"Hayır; Rabbine andolsun ki! Aralarında çıkan anlaşmazlık hususunda seni hakem kılıp sonra da verdiğin hükümden içlerinde hiçbir sıkındıduymaksızın (onu) tam manasıyla kabullenmedikce iman etmiş olmazlar"
(Nisa: 4/59)
İmam Şafii Rasulullah'ın (s.a.v.) emrine uymanınfarz oluşuna şu ayeti de delil getirir:
"(Ey mü'minler!) Peygamberi, kendi aranızda birbirinizi çağırır gibi çağırmayın. İçinizden, birini siper ederek sıvışıp gidenleri, muhakkak ki Allah bilmektedir. Bu sebeple, onun emrine aykırı davrananlar, başlarına bir bela gelmesinden veya kendilerine çok elemli bir azap isabet etmesinden sakınsınlar" (Nur: 24/63)
İmam Şafii şu ayeti de delil olarak getirir:
"Peygamber size neyi verdiyse onu alın, size neyi yasakladıysa da ondan kaçının" (Haşr: 59/7)
İmam Şafii bu ayetlerin dışında, Rasulullah'ın (s.a.v.) emrine uymayı, ona taatın zaruri olduğunu göteren diğer ayetleri de zikreder. Bu durumda Allah Teala (c.c.) Rasulüne (s.a.v.) itaatı farz kıldığından dolayı, hiçkimse Rasulullah'ın emrini reddedemez.

---

[1] Ahmed b. el-Hüseyin b. Ali Ebubekir. Hadis imamlarından. Nisabur'daki Beyhaki köylerinden biri olan Husrevcird'de doğdu. Yıl 384/994. Beyhak'ta yetişti ve Bağdat'a, Kufe'ye, Mekke'ye ve başka yerlere ilim yolculuğunda bulundu. Sonra Nisabur'a döndü. 458/1066 yılında vefat edinceye kadar burada kaldı. İmamu'l Harameyn şöyle der: "Beyhaki'nin ise Şafii'nin üzerinde ihsanı ve hakkı vardır. Çünkü onun mezhebini destekler, görüşlerini şerh eder ve de takviya eder mahiyette pekçokeseri vardır" Zehebi de şöyle der: "Beyhaki dileseydi kendi adına bir mezhepte ictihad edebilecek çapta bir insandı. Çünkü çok geniş ilmi ve ihtilaflı hususlarla ilgli malumatı vardı" Yüz cüzden fazla eser yazmıştır. Bunlardan bazıları şunlardır: Es-Sünenu'l Kübra es-Sünenu's Suğra el-Esma ve's Sıfat, el-Mearif, Delalilu'n Nübüvve, el-Camiu'l Musannef fi Şuabi'l İman, Menakubu'ş Şafii, el-İ'tikad, Fedailu's-Sahabe, el-Medinal ve diğerleri. Bkz.
Şezeratu'z Zehep: 3/304; Tabakatu'ş Şafiyye: 3/3;
Mu'cemu'l Budan: 2/346; el-Muntazam: 8/242; İbnu Halikan: 1/20;
el-Lubab: 1/165; el-A'lam: 1/116.
[2] İmam Şafii bu sözlerini Risale, s. 73'de ve devamında zikretmektedir. Keza Beyhaki de Delailu'n Nübüvve, 1/20 ve devamında Rasulullah'tan (s.a.v.) gelen haberlerin kabul edilmesi başlığı altında aktarmaktadır.

İmam Beyhaki'nin Sünnetin Delil Oluşuna Bakışı

Beyhaki meselyi delillerle böylece ortaya koyduktan sonra şöyle der:
Sünnetin delil oluşu sabit olmasaydı, Rasulullah efendimiz (s.a.v.) veda hutbesinde orad bulunanlara dini husuları öğrettikten sonra şöyle buyurmazdı:
"Bakın! Burada bulunanlarınız bulunmayanlara (anlattıklarımı) aktarısın. Çünkü kendisine aktarılan bazı kimseler dinleyenden daha iyi beller"[1]
Beyhaki sonra şu hadisi zikreder:
"Bizden işttiği hadisi işittiği gibi aynen rivayet edenin (c.c.) yüzünü ağartsın. Çünkü kendisine aktarılan bazı kimseler dinleyenden daha iyi beller"[2]
İleride açıklayacağımız gibi bu hadis mütevatirdir.
İmam Şafii de şöyle der:
Rasulullah (s.a.v.) kendi sözünün dinlenip ezberlenmesi ve hakkıyla aktarılmasını[3] tavsiye etmiştir. Bu da onun ancak hüccet olan şeyleri emrettiğinin delilidir. Çünkü[4] bu ya yerine getirilmesi gereken bir helaldir veya kaçınılması gereken bir haramdır veya da yerine getirilmesi gereken bir haddir veyahutta alınıp verilmesi gereken bir maldır veyahutta din ve dünya ile ilgili bir nasihattır.[5]
Beyhaki daha sonra Ebu Rafi'in rivayet ettiği hadisi zikreder[6]: Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurdular:

“Sizden birinizi, koltuğuna yaslanmış olarak, kendisine emrettiğim veya nehyettiğim bir haber geldiğinde “bunu bilmiyorum”. Biz Kur’an’databi oluruz” derken bulmayayım”[7]
Beyhaki daha sonra da el-Mikdam b. ma’dikerib hadisini zikreder:
Rasulullah (s.a.v.) Hayber günü bazı şeyleri haram kıldı. Ehli eşek eti vb. bunlardandır.[8]
Allah Rasulu (s.a.v.) daha sonra şöyle buyurdular:
“Kişinin koltuğuna oturup, bir hadisimi naklederek şöyle demesi yakındır: “Bizimle sizin aranızda Allah’ın kitabı var (c.c.. Onda helal olarak bulduğumuzu helal sayar, haram olarak bulduğumuzu da haram sayarız” Dikat edin! Rasulullah’ın (s.a.v.)haram kıldığı da Allah’ın (c.c.) haram kıldığı gibidir”[9]

---

[1] Buhari İlim: 9; Müslim Kasame: 29;
İbnu Mace Mukaddime: 18; Müsned: 5/4.
[2] İbnu Mace Mukaddime: 18; Darimi Mukaddime: 24;
Tirmizi: 2657; Müsned: 1/427; Ebu Davud: 3660.
[3] Risaye, 402 ve Delailu’n Nübüvve 1/23’de ibare şöyledir: “Rasulullah (s.a.v.) kendi sözünün dinlenip ezberlenmesi ve hakkıyla aktarılmasını her ferde tavsiye edince..”
[4] Çünkü diye başlayan kısım Delail’de yok.
[5] Risale, s. 403’de ibare şöyledir “..din ve dünya ile ilgili bir nasihattır. Bu da şunu gösterir. Fıkhi bilgiyi fakih olmayan da ezberleyebilir. Bu durumda onu ezberlenmiş olur. Fakih olmaz”
[6] Delail: 1/24.
[7] Ebu Davud Sünnet: 4605; İbnu Mace Mukaddime: 2; Tirmizi İlim: 10.
[8] Hadis Ebu Davud’da el-Mikdam b. Ma’dikerib’den şu lafızla rivayet edilmiştir: “Dikkat edin! Yırtıcı tırnaklı hayvan, ehli eşek ve zimminin malı haramdır...” Bkz. Delailu’n Nübüvve: 1/24.
[9] Hadisin tahrici yukarıda geçti.

Sadece Kur’an’la Amel Edilmesini Söyleyene Reddiye ve Cehaletinin Açıklaması

Beyhaki şöyle der[1]:
Rasulullah (s.a.v.) (az yukarıda geçen) bu haberiyle kendisinden sonra ortaya çıkacak bidatçileri reddetmiştir. Söylediğide daha sonra doğru olarak ortaya çıkmıştır.
Beyhaki daha sonra Şebib b. Ebu Fudale el-Mekki’den senediyle şu rivayeti nakleder:
İmran b. Husayn (r.a.) şefaatla ilgili hadisi zekreder[2] Oradikelerden bir tanesi
-Ya eba’n Nuceyd! Siz bizlere hadisler anlatıyorsunuz fakat biz bunlarla ilgili Kur’an’da bir asıl bulamıyoruz, deyince İmran kızar ve dama şöyle der:
- Sen kur’an’ı okudun mu?
- Evet.
-Peki kur’an’ın hiçbir yerinde yatsı namazının farzının dört, akşamınkinin üç, sabahınkinin iki, öğleye ikindininkinin de dört rekat olduğuna rastladın mı?
- Hayır.
- Peki bunları kimden öğrendiniz? Bizden öğrenmediniz mi? Biz de Rasulullah’tan (s.a.v.) öğrenmedik mi? Peki Kur’an’da kırk koyunda bir koyun, şu kadar devede şu kadar, şu kadar paraya şu kadar dirhem zekat düştüğüne rastladın mı?
- Hayır.
- Öyleyse bunları kimden öğrendiniz? Bizden öğrenmediniz mi? Biz de Rasulullah’tan (s.a.v.) öğrenmedik mi? Keza Kur’an’da
“eski evi (Kabe’yi) tavaf etsinler” (Hac: 22/29)
ayetini okumadınız mı? Peki orada Kabe’yi yedi deva tavaf edin. makam’ın arkaında iki rekat namaz kılın diye bir ifadeye rastladınız mı? Aynı şekilde Allah Rasulünün (s.a.v.) buyurduğu şu hususlar Kur’an’da var mı?
“Zekatını verecek olanın malını zekat tahsildarının ayağına kadargetirmesi, malını bulunduğu yerden uzaklaştırması, birbirlerine kız kardeşlerini verecek kişlerin mehirsiz evlenmesi İslamda yoktur”[3]

...Peki Allah Teala'nın (c.c.) Kur'an'ında şöyle buyurduğunu duymadınız mı?
"Peygamber size neyi verdiyse onu alın, size neyi yasakladıysa da ondan kaçının"
(Haşr: 59/7)
İmran daha sonra şöyle söyler:
- sizin ilginizin olmadığı, Rasulullah'tan (s.a.v.) öğrendiğimiz daha başka şeyler de var.
Beyhaki bu rivayeti verdikten sonra şöyle der:
"Hadisin Kur'an'a arz edilmesi" hadisen gelince, sahih değildir, batıldır. Batıl olduğu, hadisin kendisinden ortaya çıkıyor. Çünkü Kur'an'da, sünnetin Kur'an'a arz edilmesine dair bir işaret yoktur.[4]
Beyhaki'nin el-Medhal ila Delaili'n Nübüvve adlı Medhal-i Sağir eserindeki açıklamları bu kadardır. Konuyu Medhal-i Kebir diye maruf el-Medhal ile's Sünen adlı kitabında daha genişçe ele almış ve şöyle demiştir:

---

[1] Delail: 1/25.
[2] Delail'de ibare şöyledir: "İmran'ın yanında şefaat hadisini konuşurlar"
[3] Ebu Davud Zekat: 9; Cihad: 63; Tirmizi Nikah: 30;
Nesai Nikah: 60; Delailu'n Nübüvve: 1/25-6.
[4] Delail: 1/27.

Rasulullah'ın Sünnetlerini Öğretmek ve Onlara Uymanın Farz Oluşu

Allah Teala (c.c.) Kur'an'ında şöyle buyuruyor:
"İçlerinden, kendilerine Allah'ın ayetlerini okuyan, (kötülüklerden ve inkardan) kendilerini temizleyen, kendilerine kitap ve hikmeti öğreten bir peygamber göndermekle Allah, müminlere büyük bir lütufta bulunmuştur"
(Al-i İmran: 3/164)
İmam Şafii şöyle der:
Kur'an bilgisini beğendiğim bir kimseden bununla ilgli olarak şöyle duydum:
-"Hikmet, Rasulullah'ın (s.a.v.) sünnetidir"[1]
Beyhaki bunları aktardıktan sonra senedleriyle beraber Hasan, Katade ve Yahya b. Ebi Kesir'den "bu ayette geçen hikmetten murad, sünnettir" dediklerini rivayet eder. Ardından da el-Mikdam b. Ma'dikerib'ten senediyle beraber Allah Rasulu'nun (s.a.v.) şöyle buyurduğunu rivayet eder:
"İyi bilinki, bana Kur'an ve onunla beraber bir misli verildi. Yine iyi bilin ki, bana Kur'an ve onunla beraberbir misli verildi. Keza, bilesiniz ki, karnı tokkişinin koltuğuna oturup, şöyle demesi yakındır: "Size sadece Kur'an yeer. Kur'an'da helal olarak bulduğunuzu helal sayın. Haram olarak bulduğunzu da haram kılın" Şunu bilesiniz ki ehli eşek, yırtıcı tırnaklı hayvan ve zimmilerin yitik malı haramdır"[2]
Beyhaki daha sonra başka bir tarikle el-Mikdam b. Ma'dikerib'den şöyle dediğini aktarır:
- Rasululah (s.a.v.) Hayber günü ehli eşek etini ve başka bazı şeyleri haram kıldı ve şöyle buyurdu:
"Kişinin koltuğuna oturup, bir hadisimi naklederek şöyle demesi yakındır: "Bizimle sizin aranızda Allah'ın (c.c.) kitabı var. Onda helal olarak bulduğumuzu helal kabul eder, haram buduğumuzu daharamsayarız" Oysa Rasulullah'ın (s.a.v.) haram kıldığı da Allah'ın (c.c.) haram kıldığı gibidir"[3]
Beyhaki sonra da, bu hadii sahih bir senedle Ebu Davud Sünen'inde rivayet etmiştir der. Ben de Hakim'in de bunu rivayet ettiğini buraya eklemek isterim.[4]
Beyhaki daha sonra senediyle beraber Ebu Hureyre'den şu hadisi nakleder: Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurdular:
"Size iki şey bırakıyorum. (Bunlara tutunursanız) asla delalete düşmezsiniz: Allah'ın (c.c.) kitabı ve sünnetim. Bu ikisi (kıyamette) havza kadar ayrılmadan beraberce geleceklerdir"[5]

İbnu Abbas'tan da senediyle beraber şu hadisi rivayet eder:
Rasulullah efendimiz (s.a.v.) veda haccında insanlara hitab etti ve şöylebuyurdu:
"Ey İnsanlar! Size, onlara yapıştığınız takdirde asla sapıtmayacağınız iki şey bırakıyorum: Allah'ın (c.c.) kitabı ve sünnetim"[6]
Keza yine senediyle Urve'en şunu rivayet eder:
Rasulullah (s.a.v.) veda haccında hitab etti ve şöyle buyurdu:
"Size, onlara yapıştığınız takdirde asla sapıtmayacağınız iki şey bırakoyurm: Allah'ın kitabı (c.c.) ve sünnetim. Ey İnsanlar! Dediğim şeyi iyi dinleyin ve dediklerimi yaşayın"
Beyhaki senediyle İbnu Vehb'ten rivayet eder: Malik b. Enes'ten şöyle dediğini uydum:
- Rasulullah'ın (s.a.v.) veda haccında söylediği şu söze yapış:
"Size iki şey bırakıyorum. Bunlara yapışırsanız asla sapıtmazsınız: Allah'ın kitabı (c.c.) ve nebinin (s.a.v.) sünneti"
Beyhaki senediyle el,İrbad b. Sariye'den de şunu rivayet eder:
- Rasulullah (s.a.v.) birgün bizlere namaz kıldırdı. sonra bizlere çok etkili vaazda bulundu. Gözler yaşlandı, kalpler duygulandı. Bir kişi:
- Ya Rasulullah! Bu sanki veda konuşmasına benziyor. Bizlere ne tavsiye edersiniz, deyince şöyle buyurdular:
- Size Allah'tan (c.c.) korkmanızı, başı kuru üzüm gibi bir habeşi de olsa emirinizin emirlerini dinleyip itaat etmenizi tavsiye ediyorum. İçinizde benden sonra yaşayacaklar pekçok ihtilaf göreceklerdir. Sİzler benim ve hidayet üzere olan raşid halifelerin sünnetine uyun, ona sımsıkı yapışın. Sonradan uydurulmuş şeylerden kaçının. Çünkü sonradan uydurulmuş herşey bidattır. Her bidat te delalettir."
Diyorum ki: Bu hadisi Ebu Davut, İbnu Mace ve Müstedrek'inde Hakim rivayet etmiştir.[7]
Beyhaki Aişe'den (r.a) senediyle beraber Rasulüllah'ın (s.av.) şöyle buyurduğu rivayet eder:
"Şu altı kişiye, Allah (c.c) ve duası makbul olan nebiler lanet etmiştir:
Allah'ın (c.c) kitabına ilavede bulunan, Allah'ın (c.c) kaderini yalanlayan, zorla musallat olarak Allah'ın (c.c) aziz kıldığı kimseyi zelil, zelil kıldığını da aziz eden, Allah'ın (c.c) haramlarını helal kılan, Allah'ın (c.c) yakınlarımasını haram kıldığı helal kılan, sünnetimi terk eden."[8]
Ben de diyorum ki: Bu hadisi Taberani de rivayet etmiştir. Keza Hakim de rivayet etmiş ve sahihtir demiştir.[9]
Beyhaki İbnu Amr'dan Rasululah'ın şöyle buyurduğunu da senediyle beraber rivayet etmiştir:
"Her ibadet edenin dinçlik ve iştiyak zamanı, her iştiyaktan sonra da zayıflık ve gevşeme dönemi vardır. Kimin gevşeme dönemi benim sünnetim doğrultusunda olursa hidayete erer, kiminki de başka şeyler doğrultusunda olursa helak olur"[10]
Beyhaki yine senediyle Enes b. Malik'ten şu hadisi rivayet eder: Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurdular:
"Sünnetimi canlandıran beni seviyor demektir. Beni seven de cennette benimle beraber olacaktır"[11]
Ben de diyorum ki, hadisi Tirmizi de rivayet etmiştir.[12]
Beyhaki yine senediyle beraber Rasulullah'ın şöyle buyurduğunu Ebu Hureyre'den rivayet eder:
"Ümmetimin fesada düştüğü zamanda sünnetimi yerine getirene yüz şehid sevabı vardır"
Ben de derim ki; hadisi Taberani de rivayet etmiştir. Beyhaki daha sonra şöyle der:

---

[1] Risale: 78.
[2] Tahrici daha önce geçti. ayrıca bkz.
Beyhaki Sünen: 9/332; Delail: 6/549.
[3] Tahrici daha önce geçti.
[4] Müsterek: 1/109.
[5] Camiu's Sağir: 3282; Feyzu'l Kadir: 3/240-1;
Müstedrek: 1/93; Beyhaki Sünen: 10/114.

[6] Camiu'ş Sağir: 2923; Feyzu'l Kadir: 3/443;
Beyhaki Sünen: 10/114; Müstedrek: 1/93.
[7] Ebu Davud, Sünnet:5; İbnu Mace, Mukaddime:6;
Darimi, Mukaddime:16; Müstedrek:1/96-7.
[8] Camiu's Sağir:4660; Daifu'l Sağir: 3248;
Tahricu'l Mişkat: 1095; Tahricu's Süne: 44; Feyzu'l Kadir: 4/96.
[9] Taberani Evsat: 11/398; Müstedrek: 1/36; 4/90.
[10] Müsned: 11/158, 188, 210; kudai Müsnedu'ş Şihab: 1926-7;
İbnu Hıbban: 653; Tahavi Müşkil: 11/88-9; Tirmizi: 2570.
[11] Hadis zayıftır. Camiu's Sağir: 8346;
Daifu'l Camii's Sağir: 5366; Feyzu'l Kadir: 6/40.
[12] Tirmizi İlim: 16; İbnu Mace Mukaddime: 15.

Sünnetin Kısımları

İmam Şafii der ki44. Rasulullah'ın (s.a.v.) sünneti üç kısımdır:
1- Allah Teala'nın (c.c.) hakkında ayet izal ettiği, Rasululah'ın da (s.a.v.) kitaptaki gibi aynen sünnet kıldığı hususlar.
2- Allah Teala'nın (c.c.) icmali olarak inzal ettiği, Rasulullah'ın da (s.a.v.) Allah Teala'nın (c.c.) bu ayette icmali olarak neyi kastettiğini açıkladığı, umumi olarak mı yoksa bazı şahıslara özel özel olarak mı farz kıldığını, kulların bununla nasıl amel edeceklerini izah ettiği durumlar.
3- Kur'an'da hakkında ayet bulunmayan sadece Allah Rasulu'nun (s.a.v.) sünnet olarak ortaya koyduğu hususlar.
Alimlerden bazısı şöyle demiştir:
Allah Teala (c.c.) Rasulullah'ın sünnetini itaatın farz olduğu hususlardan kılmıştır. Hakkında Kur'an'da nas bulunmayan hususlardaki Rasulullah'ın koymuş olduğu sünnetler, Allah Teala'nın ilmi ilahideki rızasına muvakıftır.
Bazı alimler de şöyle demiştir:
Rasulullah'ın sünnet olarak ortaya koyduğu her sünnetin Kur'a'da bir aslı vardır. Mesela, namazın rekatları ve nasıl kılınacağı, Allah Teala'nın kur'an'da icmali olarak namazı farz kıldığı esasa dayanır. Aynı şekilde alışveriş ve diğer şer'i hususlarla ilgili koyduğu hükümler de Kur'an'da bulunan bir asla dayanır. Nitekim Allah Teala şöyle buyuruyor:
"Mallarınızı aranızda haksızlıkla değil, karşılıklı rıza ile yapılan ticaretle yiyin" (Nisa: 4/29)
Keza diğer bir rivayette de şöyle buyurmaktadır:
"Allah alışverişi helal, faizi ise haram kılmıştır"
(Bakara: 2/275)
Bu durumda Allah Rasulü bazı şeyleri helal bazılarını da haram kılınca, icmali olarak Kur'an'da geçen namazı açıkladığı gibi bunda da Allah'ın neyi murad ettiğini açıklamış olmaktadır.
Bir kısım alimler de şöyle demiştir:
Rasulullah sünnetini Allah'ın Rasulü olması hasebiyle ortaya koymaktadır. Dolayısıyla Rasulullah'ın sünneti Allah'ın farzıyla sabit olmuştur.
Bazı alimler de şöyle der:
sünnet olarak koyduğu herşey Rasulullah'ın kabine Allah tarafından konulmuştur. İşte Rasulullah'ın sünneti Allah tarafından kalbine konan hikmettir.
İmam Şafii'den alıntılar burada bitti.
Beyhaki bundan sonra senedini de vererek Ömer b. el-Hattab'tan minberde şöyle dediğini rivayet eder:
-Ey insanlar! İctihad etmek Rasulullah tarafından yapılınca isabetli olurdu. Çünkü Allah ona hakkı gösteriyordu. Bizim görüş belirtmemiz ise zandır ve tahmindir.[1]

[1] Medhal: 189.

Rasulullah'ın (s.a.v.) Hüküm Vermesi

Beyhaki senediyle beraber Şa'bi'den şunu ivayet eder:
-Rasulullah hüküm veriyor, daha sora verdiği hükmün hilafına ayet iniyordu. İnen ayetin hükmünü alıyor ilk verdiği hükmü de değiştirmiyordu.
Rasulullah'ın sünnet olarak ortaya koyduğu hususların Allah'ın emriyle meydana geldiğini delil getirenler bunun iki şekilde söz konusu olduğunu söylerler:
-Ya kendisine gelen vahiyle. Ki bunu insanlara okuyordu.
-Ya da Allah tarafından kendisine verilmeşi peygamberlik sıfatıyla "şu şekilde hükmediyorum" demesidir. Nitekim Buhari ve Müslim'in rivayet ettiği gibi, Rasulullah'ın zinakar bir şahsın kıssasında şöyle buyurduğu geçer:
"Aranızda Allah'ın kitabıyla hükmedeceğim"[1]
Rasulullah daha sonra sopa ve sürgün cezası verir. Oysa sürgün cezası Kur'an'da yoktur.
Keza yine Buhari'yle Müslim'in rivayet ettiği Ya'la b. Umeyye'den gelen hadiste de şöyle geçer:
Rasulullah (Mekke'ye yakın bir yer olan) Ci'rane'de iken üzerinde (umre içi giyilmiş ve) aşırı derecede koku sürülmüş bir cübbe bulunan bir zat yanına gelir. Sorar:
-"Ya Rasullulah! İyece koku sürülmüş (ve ihram niyetiyle giyilmiş) bu cübbeyle umre yapmaya ne buyurursunuz?"
Rasulullah bir müddet ona bakar, sükut eder. Ve vahy gelir, Alalh Teala şu ayeti inzal eyler:
"Hac ve umreyi Allah için tamamlayın"
Ayetin inzaliyle Rasulullah'la meydana gelen ağırlık hali geçtikten sonra "az önce bana umreden soran şahıs nerede" diye sorar ve ekler:
-Üzerindeki kokuya gelince onu üç kez yıka. Cübbeyi de çıkar. (Yerine ihram giy). Daha sonra da hacda yaptıklarını umrende de yap.[2]
"-Yanımda, vahiyle bildirilmiş olan, diyetlerle ilgili hükümlerin bulunduğu bir sahife var. Rasulullah'ın zekat ve diyetlerle ilgili farz kılmış olduğu hususlar kendisine vahiyle bildirilmiştir"
Beyhaki senedini de zikrederek Hassan b. Atıyye'den şu rivayeti nakleder:
"Cibril Kur'an'ı indirdiği gibi sünneti de Rasulullah'a indiriyordu. Kur'an'ı öğretti gibi sünneti de ona öğretiyordu"[3]
Beyhaki yine senediyle el-Kasım b. Muhaymira tarikıyla Fudayle'den şu hadisi rivayet eder:
Kıtlık olduğu yıl (aşırı pahalılık karşısında), "Ya Rasulullah bizlere narh koy" denir. Rasulullah'ta şöyle buyurur:
-Allah Teala emretmediği bir sünneti sizlere hüküm olarak koymamı benden istemiyor. Bu sebeble onun lütfu kereminden (dua ederk) bunu isteyiniz.[4]
Beyhaki yine senediyle el-Muttalib b. Hanteb'den, Rasulullah'ın şöyle buyurduğunu rivayet eder:
"Allah Teala'nın emrettiği hususlardan hiçbir şeyi bırakmadım. Hepsini sizlere emrettim. keza Allah Teala'nın yasakladığı hususlardan hiçbir şeyi de bırakmadım, hepsini sizlere yasakladım. Cibril bana şunu da bildirdi: Hiçbir nefis kendisine takdim oluna rızkı elde etmeden ölmeyecektir. Allah'tan korkun ve rızkı elde etmeden ölmeyecektir. Alah'tan korkun ve rızkı arama hususnuda mutedil olun"[5]
İmam Şafii de şöyle der:
-Kendilerinden nakilde bulunduğum alimlerden sünnetle ilgili açıklamalardan hiçbiri bu genel mananın dışına taşmaz. "Rasulullah'ın sünnet olarak koyduğu herşeye tabi olmamızı Allah Teala farz kılmıştır. Ona uymayı kendisine uymak, ona uymamakta direnmeyi kendisine isyan

olarak vaz' etmiştir. Bu (genel) hükümde hiçbir kimseye dışarıda tutmadığı gibi, onun sünnetine uymamak için de bir çıkış yolu bırakmamıştır."[6]

---

[1] Buhari Sulh: 5; Şurut: 9; Eyman: 3; Hudud: 30; 30, 34, 38, 46;
Ahkam: 39; Ahad 1; İ'tisam: 2;Müslim Hudud: 25;
Ebu Davud Ekdiyye: 11; Hudud: 24; Tirmizi Ahkam: 3;
Nesai Kudat: 22; İbnu Mace Hudud: 7;
Darimi Mukaddime: 20; Hudud: 12; Muvatta Hudud: 6;
Müsned: 4/115-6; 5/230-242.
[2] Buhari Hac: 17; Müslim Hac: 6-9; Ebu Davud Menasik: 30;
Nesai Menasik: 44; Beyhaki Sünen: 1/5/56.
[3] Darimi Mukaddime: 49.
[4] Kenzu'l Ummal: 4/103.
[5] İbnu Mace Ticaret: 2; Beyhaki Sünen: 7/76.
[6] Risale: 88.

Allah Teala'nın Rasulullah Uymayı Emretmesi ve Ona İtaatın Allah'a İtaat Demek Olduğu

Allah Teala şöyle buyuruyor:
"Muhakkak ki, sana beyat edenler aslında Allah'a etmektedirler. Allah'ın eli onların ellerinin üzerindedir. Kim ahdini ozarsa, ancak kendi aleyhine bozmuş olur. Kim de Alah'a verdiği ahde vefa gösterirse Allah ona büyük bir mükafat verecektir" (Feth: 48/10)
Bir diğer ayette de Allah Teala şöyle ferman etmektedir:
"Kim Rasulü itaat ederse Allah'a itaat etmiş olur"
(Nisa: 4/80)
İmam Şafii de şöyle der:
"Allah Teala onlara, Rasulüne itaatın kendisine itaat demek olduğunu bildirmiş ve şöyle buyurmuştur: Hayır; Rabbine andolsun ki aralarında çıkan anlaşmazlık hususunda seni hakem kılıp sonra da verdiğin hükümden içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın (onu) tam manasıyla kabullenmedikçe iman etmiş olmazlar"
(Nisa: 4/65)
Bize ulaşan habere göre -yine de en iyisini Allah bilir- bu ayet bir toprak meselesi yüzünden Zübeyr'i dava eden, peygamberimizin de Zübeyr'in lehine karar verdiği kişi hakkında nazil olmuştur. İşte peygamberimizinverdiği bu hüküm Rasulullah'ın bir sünnetidir, yoksa hakkında ayet nazil olarak verilmiş bir hüküm değildir"[1]
Buhari ile Müslim, Abdullah b. Zübeyr'den rivayet ederler: Ensardan bir zat, çorak arazideki hurmalıkları suladıkları su kanalının kullanımı hususunda Zübey'i dava eder. Ensari:
-Suyu sal da gelsin, der. Zübeyr de suyu salmaya yanaşmaz. Neticede Rasulullah'a (s.a.v.) davalışırlar. Rasululah (s.a.v.):
- Ya Zübeyr! Önce sen sula, sonra da komşuna sal, deyince Ensari itiraz eder:
-Halanın oğlu olduğu için onu kolluyorsun. BU söz üzerine Rasulullah'ın (s.a.v.) beti benzi atar ve Zübeyr'e:
-Zübeyr! Tarlanı sula, sonra da su kapağına dek doluncaya kadar suyu salma, der.[2]
Zübeyr şöyle der:
"-Vallahi kanaatıma göre şu ayet bu mesele hakkında nazil olmuştur:
"Hayır; Rabbine and olsun ki aralarında çıkan anlaşmazlık hussunda seni hakem kılıp sonra da verdiğin hükümden.."
Buhari ile Müslim Ebu Hureyre'den şu hadisi rivayet ederler: Rasululah şöyle buyurdular:
"Bana itaat eden Allah'a itaat olur. Bana isyan eden de Allah'a isyan etmiş olur"[3]
Buhari, Cabir b. Abdillah'tan şu hadisi rivayet eder:

Peygamberimiz uyurken melekler yanına gelir. Bazıları "uyuyor", bazıları da "gözü uyur ama kalbi uyanıktır" der. Kendi aralarında:
- Bu dostunuzun durumu bir misale benzer. Hadi onun durumuyla ilgili bir misal verin, derler. Sonra da şöyle söylerler:
- Bu zatın durumu yeni bir ev yapıp, bir zayefet tertip eden kimseye benzer. Bu zat ziyafete çağırmak için etrafa davetçi gönderir. Kim davete icabet ederse, eve girer ve ziyafetten yer. Kim de davete icabet etmezse eve girmez ve ziyafetten de yemez.
Melekler daha sonra kendi aralırnda "bu misali ona yorumlayın da anlasın" derler. Birkısmı şöyle söyler: "Fakat uyuyor". Diğer bir kısmı da "gözü uyur ama kalbi uyanıktır" derler. Sonra da misali şöyle yorumlarlar:
-Ev cennettir. Davetçi Muhammed'dir. Kim Muhammed'e itaat ederse Allah'a itaat etmiş olur. Kim de Muhammed'e asi olursa Allah'a isyan etmiş olur. Muhammed insanlar arasında hak ile batılı birbirinden ayırıcı noktadır.
Buhari Ebu Hureyre'den rivayet eder: Rasulullah şöyle buyurdular:
-Yüz çevirenler hariç ümmetimin tamamı cennete girecektir. Sordular:
-Ya Rasulullah! Yüz çevirenler kimlerdir? Cevap verir:
-Bana itaat eden cennete girer, isyan eden de yüz çevirmiş olur.
İmam Şafii de şöyle der
-Alalh Teala kur'an'ında şöyle buyuruyor:
"(Ey müminler!) Peygamberi, kendi aranızda birbirinizi çağırdığınız gibi çağırmayın. İçinizden birini siper ederek gidenleri, muhakkak ki Allah bilmektedir. Bu sebeble onun emrine aykırı davrananlar, başlarınabir bela gelmesinden veya kendilerine çok elemli bir azap isabet etmesinden sakınsınlar"
Beyhaki, Sufyan'dan "onun emrine aykırı davrananlar, başlarına bir bela gelmesinden...sakınsılar" ayetinde geçen beladan muradın "Allah'ın kalplerini mühürlemesi" olduğunu nakleder.
İmam Şafii de şöyle der:
Allah Teala Rasululah'ın kendilerine emrettiği herşeyi yapmalarını, nehyettiği herşeyden de kaçınmalarını emretmiş ve şöyle buyurmuştur: "Peygamber size neyi verdiyse onu alın. Neden de yasakladıysa ondan sakının"
Buhari ve Müslim de İbnu Mesud'dan şöyle dediğini rivayet eder:
"-Dövme yapana, yaptırana, güzelleşmek için kaşlarını yolana, dişlerini inceltene, Allah'ın yarattığı şekli değiştirenlere Allah lanet etsin"
İbnu Mesud'un bu sözü Ümmü Ya'kub denilen bir kadına ulaşınca, kalkıp gelir: "Bana gelen habere göre şöyle şöyle demişsin" der. İbnu Mesudda:
-Rasulullah'ın lanet ettiğine ben niye lanet etmeyeyeim ki? Hem Kur'an'da da bu huus geçmiyor mu ki, deyince, kadın:
-İki kapak arasını okudum fakat bu dediğini bulamadım, der. İbnu Mesud da şöyle der:
- Kur'an'ı okumuşsan onu bulmuşsundur. Sen Kur'an'da "peygamber size neyi verdiyse onu alın, neden de yasakladıysa ondan sakının" ayetini okumadın mı?
- Okudum.
- Hah işte! Rasulullah (s.a.v.) (benim saydığı) şeyleri yasaklamıştır
İmam Şafii bu konuda şunu söylüyor:
Allah Teala şöyle buyurarak Rasululah'ın doğru yola götürdüğünü beyan etmiştir:
"Fakat biz onu (kitabı) kullarımızdan dilediğimizi kendisiyle doğru yola eriştirdiğimiz bir nur kıldık. Şüphesiz ki sen doğru bir yolu göstermektesin"
İmam Şafii şunu da der: Allah Teala'nın Rasulullah'a tabi olunamasını farz kılışı Rasulullah'ı görenler ile onlardan sonra kıyamete kadar gelenleri kapsar.
Beyhaki bundan sonra senediyle beraber Meymun b. Mihran'ın
"birşey hakkında ihtilafa düşerseniz, onu Allah'a ve Rasulüne arz ediniz" (Şura: 42/52)
ayetiyle ilgili olarak şöyle dediğini rivayet eder:

- “Alimler şöyle demiştir: Allah’a (c.c) arz etmekten murad, kitabıdır. Rasulüllah’a (s.a.v) arz etmekten murad, vefat ettikten sonra sünnetine arz edilmesidir.”
Beyhaki daha sonra Ebu Davud’un Ebu rafi’den rivayet ettiği hadisi zikreder:Rasulüllah (sav) şöyle buyurdular:
“Sizden birinizi, koltuğuna yaslanmış olarak, kendisine emrettiğim veya nehyettiğim bir haber geldiğinde “bunu bilmiyoruz. Biz Kuran’da bulunduğumuz tabi oluruz” derken bulmayayım.”

İmam şafii de şöyle der: Bu hadis, onunla ilgili Kuran’da bir ayet bulamasalarbile müminlerin Rasulüllah’tan (s.a.v) gelen emre uymayanları bildirip, buna uymanın zaruri olduğunu ortaya koymaktadır.
Beyhaki daha sonra yine Ebu Davud’dan, el-İrbat b. Sariye’den gelen hadisi zikreder:
O an beraberinde bulunan ashabı da bulunduğu halde (fethetmek üzere) Rasulüllah (s.a.v) ile birlikte Hayber’e geldik. Hayber’in başındaki adam da azılı bir kafirdi. Rasulüllah’ın (s.a.v) gelip şöyle dedi:
-Ya Muhammed! Eşeklerimizi boğazlayıp, ürünlerimizi yiyip, kadınlarımıza da vurma hakkınız varmı?
Bu söz üzerine Rasulüllah (s.a.v) celallendi ve şöyle buyurdu:
-İbnu Avf! Atına atla git te (ashabıma cennete sadece müminlerin gireceğini ve) namaza toplanmalarını söyle.
Onlar da toplandılar. Rasulullah namazı kıldırdıktan sonra ayağa kalkıp şöyle hitap etti:
- Sizden biriniz koltuğuna yaslanıp, Allah sadece Kur’an’da haram kıldığı şeyleri yasaklamıştır diye düşünerek böyle mi zanneder? Dikket eden! Vallahi ben de bazı şeyleri emrettim ve anlattım. Bazı şeyleri de yasakladım. Benim emirlerim ve yasaklarım da yanı Kur’an gibidir, belki de daha önceliklidir. (Bilesiniz ki) Allah Teala sizlere, izin verilmedikçe zimmilerin evine girmezinizi, kadınlarına vurmanızı ve gerekli öşrü verdileri takdirde ürünlerini yemenizi yasaklamıştır.[4]

---

[1] Risale: 82-3.
[2] Buhari Tefsir sure: 4; Sulh: 12; Müsakat: 6-8; Müslim Fedail: 129; Ebu Davud Ekdiyye: 31; Tirmizi Ahkam: 26; Tefsir sure: 4;; İbnu Mace Mukaddime: 2; Ruhun: 2; Nesai Kudat: 19-27; Müsned: 1/66, 4/5.
[3] Buhari Ahkam: 1; Cihad: 109; Müslim İmaret: 32-3; Nesai Bey’at: 27; İstiaze: 49; İbnu Mace Mukaddime: 1; Cihad: 39; Müsned: 2/253, 270, 313, 386, 416, 467, 471, 511.
[4] Ebu Davud: 3050; Beyhaki Sünne: 9/204.

Hadisleri Reddeden Bir Takım Kimselerin Delil Olarak Getirdikleri, Zayıf Şahısların Rivayete Ol An “Sünnetin Kur’an’a Arz Edilmesi’ne Dair Ki Haberlerin Batıl Oluşu:

İmam Şafii şöyle der:
Rasulullah’tan gelen bazı hadisleri reddeden bir kimse bana şu hadisi delil olarak gösterdi: “Benden size gelen haberi Kur’an’a arz edin. Onu uyuyorsa, onu ben demişimdir. Kur’an’a uymuyorsa onu ben demedim”
O kimseye şöyle dedim:
- Az çok rivayeti sahih olan hiçbir kimse bunu rivayet etmemiştir. Bu mechul bir kimseden gelen munkatı’ bir rivayetteri. Biz ise böyle rivayetleri herhangi bir konuda delil olarak kabul etmeyiz.
Beyhaki de şöyle der: İmam Şafii bu sözüyle Halid b. Ebi Kerime’nin Ebu Ca’fer tarikıyla Rasulullah’tan rivayet ettiği hadisi kastetmiştir. Hadis şöyledir:
Rasululah yahudileri çağırır ve onlara sorular sorar. Onlarda anatırlar. Bu arada İsa’ya da iftirada bulunurlar. Bunun üzerine Rasulullah minbere çıkar ve insanlara hutbe irad eder:

“- Benden sonra hadisler yayılacaktır. Size Kur’an’a uygunu olarak gelen hadisler bendendir. Kur’an’a muhalif olarak sizlere gelen hadisler bendendir. Kur’an’a muhalif olarak sizlere gelen hadisler ise bana ait değildir”[1]
Beyhaki bu rivayet için şöyle der:
Hadiler Kur’an’a ters düşmez. Bilakis Rasulullah’ın hadisleri, Allah Teala’nın ayetle am mı has mı, nasih mi mensuh mu kastettiğini açıklar. Akabinde Rasululah’ın sünetiyle ortaya koyduğu (ve açıkladığı) farzlar insanlara mecburi olur. Allah Rasulü’nün emirlerini kabul eden kimse, Allah’ın emirlerini kabul etmiş olur.
Beyhaki de der ki:
Bu hadi hepsi de zayıf olan başka tariklerle de rivayet edilmiştir.
Beyhaki daha sonra İbnu Vehb76, Amr b. el Haris, el Esteğ b. Muhammed b. Ebu Mansur tarikıyle şu hadisi rivayet eder:
Ebu Mansur’a ulaştığına göre Rasululah şöyle buyurmuştur:
“- Hadisler üç kısma ayrılır: Size benden gelen ve Allah’ın kitabında geçmesi sebebiyle bildiğiniz hadisleri kabul edin. Size benden gelen fakat Kur’an’da bulamadığınız ve yerini tesbit edemediğiniz hadisleri kabul etmeyin. Keza benden size gelen ve tüylerinizin diken diken olduğu, gönüllerinizin kırıldığı ve Kur’an’da onun aksini bulduğunuz bir rivayet gelince onu da reddedin”
Beyhaki der ki: Bu mechul bir kimseden gelen munkatı’ bir rivayettir. Beyhaki daha sonra Asım b. Ebi’n Necud[2], Zirr b. Hubeyş, Ali b. Ebi Talib tarikıyla şu rivayeti nakleder:
“- Benden sonra raviler olacak, hadislerimi rivayet edecekler. Rivayet ettikleri hadisleri Kur’an’a arz edin. Kur’an’a muvafıksa rivayet edin, Kur’an’a muvafık değilse onu almayın”
Beyhaki şöyle der: Darekutni demiştir ki:
- Bu hadiste vehm vardır. Doğrusu hadisin Asım tarikıyla Zeyd b. Ali’den munkatı’ olarak gelmiş olduğudur.
Beyhaki senedini de zikrederek Bişr b. Numeyr81, Hüseyin b. Abdillah tarikıyla onun bbasından onun da Ali’den naklettiği hadisi zikreder: Rasulullah şöyle buyurmuşlardır:
- “Bazı insanlar olacak, benden hadis rivayet edecekler. Size bir kimse hadis rivayet ettiğinde bu Kur’an’a muvafıksa, onu ben dedim. Size bir kimse de hadis rivayet ettiğinde bu Kur’an’a muvafık değilse onu ben demedim”

[1] Mecmue’z Zevaid: 1/170.
[2] Asım b. Ebi’n Necud. Yedi kurradan biri. Adı Asım b. Behdele el-Kufi’dir. Benu Esed’in mevla’sıdır. Kıraata güvenilirdir. Hadiste ise daha alt seviyededir. Saduk’tur